

L'ITALIANO Csokonai COMPIE 230 ANNI

Az „olasz” Csokonai SZÜLETÉSÉNEK 230. ÉVFORDULÓJA

In Ungheria lunghi studi critici, iniziati alla metà del XIX secolo, hanno dimostrato l'influsso della lirica italiana su quella ungherese tra il Settecento e l'Ottocento, a fronte di una linea di ricerca che individuava esclusivamente nella poesia galante tedesca un punto di riferimento per la lirica magiara. Tale influsso non fu estraneo a quel rinnovamento delle forme poetiche tradizionali che si osserva nella poesia lirica ungherese dell'epoca e che alla fine del XVIII secolo giunge alla sua massima espressione con Mihály Csokonai Vitéz, uno dei più grandi poeti e scrittori ungheresi, di cui quest'anno si celebra il 230° anniversario della nascita avvenuta il 17 novembre 1773.

La cultura e la letteratura italiana e, all'interno di quest'ultima, la poesia italiana erano ben presenti nella cultura e nella letteratura ungherese di fine Settecento, sia per conoscenza diretta, sia per conoscenza filtrata tramite Vienna, dove, alla corte imperiale la poesia e il melodramma del Metastasio (morto nel 1782) avevano dominato incontrastati per oltre cinquant'anni.

Csokonai aveva circa diciotto anni allorché s'imbatté per caso nella lingua italiana. Il grande poeta ungherese e i suoi compagni di studi di Debrecen si divisero le lingue da imparare e al futuro poeta toccò l'italiano. Oltre allo studio della lingua era suo compito anche lo studio della poesia italiana. Così, Csokonai tradusse l'*Aminta* del Tasso, conobbe e, in parte tradusse i poeti anacreontici italiani, il Guarini, i poeti dell'*Arcadia* italiana, il Marino, ma anche l'*Ariosto* e, soprattutto, Metastasio, il celebre e affermato poeta cesareo della corte asburgica. Con queste traduzioni Csokonai si innamorò della lingua italiana e ne assimilò le forme poetiche, di cui si ricorderà nei suoi versi e nella sua opera in genere. La stretta

Magyarországon a XIX. század közepén jelennek meg először azok az irodalomtörténeti tanulmányok, amelyek már nemcsak a német szentimentalista költészet befolyásáról szólnak, hanem kiemelik az olasz líra hatását a XVIII. század közepe – XIX. század közötti időszak költészetére. Az olasz irány volt a hagyományos formák megújításának egyik útja a korszak magyar lírájában, amely a XVIII. század végén Csokonai Vitéz Mihály költészetével jut a legmagasabb szintre. Ez évben ünnepeljük az egyik legnagyobb magyar író-költő, Csokonai születésének 230. évfordulóját (1773. november 17.)

Az olasz kultúra és irodalom, ezen belül az olasz költészet közvetlenül vagy a bécsi udvar közvetítésével került a XVIII. század végi magyar kultúrába és irodalomba. Bécsben Metastasio költészete és melodrámai több mint fél évszázadon keresztül egyeduralkodók voltak.

*Csokonai 18 éves korában véletlenül került kapcsolatba az olasz nyelvvel. A nagy magyar költő és debreceni diáktársai felosztották egymás között a megtanulandó nyelveket, s a jövőbeli költőre az olasz nyelv elsajátítása esett. Az olasz nyelv tanulása mellett az olasz költészettel is foglalkoznia kellett. Lefordította Tasso *Amin-táját*, megismerte és részben lefordította az anakreoni olasz költők, Guarini műveit; csakúgy, mint az olasz *Arcadia* kör költőinek, Marinónak az alkotásait; Ariostót is fordított, de mindenek előtt Metastasiót, a császári udvar híres és elismert költőjét.*

Ezen fordításokon keresztül szerezte bele az olasz irodalomba, sajátította el a költői formákat, amelyek visszaköszönek verseiben és prózájában. A

